

та стабільний розвиток грошових систем, враховуючи обмінний курс, споживчі ціни, процентні ставки та рівень інфляції. Формування грошової системи в Україні пов'язано з використанням цінової стабільності як головної ознаки ефективності. Тому перед нашою країною стоїть завдання пошуку нової, ефективної моделі економіки, де важливе місце належатиме грошовій системі, яка спроможна забезпечувати досягнення економічних та соціальних пріоритетів.

Література

1. Гриценко А.А. Институційна архітектоніка грошово-кредитної політики / А.А. Гриценко // Актуальні проблеми та теоретичний розвиток фінансово-кредитної системи України : зб. наук. ст. – Харків : Вид-во "Фінарт", 2002. – С. 4-10.
2. Кужелєв М.О. Ринок дорогоцінних металів як складова валютного ринку держави: функціонування та розвиток в Україні / М.О. Кужелєв // Економічний вісник університету : зб. наук. праць. – 2015. – Вип. 25(1). – С. 174-178.
3. Кужелєв М.О. Місце банківської системи в структурному регулюванні економіки України / М.О. Кужелєв, І.Г. Брітченко // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України : зб. наук. праць. – Сер.: Економічні науки. – 2007. – № 1(21). – С. 125-128.
4. Носов О.В. Державне регулювання стабільності та ефективності грошових систем / О.В. Носов // Науковий вісник "Демократичне врядування" : зб. наук. праць. – 2014. – № 12. – С. 23-29.
5. Носов О.В. Основні напрями розвитку грошових систем в перехідних економіках / О.В. Носов // Вісник Хмельницького національного університету : зб. наук. праць. – 2009. – С. 200-205.
6. Barolham P. Corruption and Development. A Review of Issues / P. Barolham // Magarey of Economic literature. – 1997. – Vol. 35, № 3. – Pp. 1343-1346.

Надійшла до редакції 01.08.2016 р.

Кужелєв М.А., Головенко І.П. Концептуальні основи розвитку денежної системи в сучасній економіці

Исследованы проблемы функционирования денежных систем в различных моделях экономического развития. Проанализированы альтернативные направления формирования денежных систем и их способности обеспечить достижение определенных экономических и социальных приоритетов. Рассмотрена эффективность денежных систем в контексте их способности обеспечения стабильности национальных денег и их использования в различных моделях экономического развития. Для понимания эффективности денежной системы проанализировано, каким образом центральные банки обеспечивают их стабильность в различных типах экономических систем, а также используют монетарные факторы для достижения экономического роста и социальных приоритетов в условиях постоянной трансформации общества.

Ключевые слова: денежные системы, модели экономического развития, стабильность, эффективность, деньги.

Kuzheliev M.O., Golovenko I.P. Conceptual Framework for Monetary system in Modern Economy

The problems of the functioning of financial systems in different models of economic development are studied. The analysis of alternative directions of the monetary systems and their ability to achieve certain economic and social priorities is made. The effectiveness of monetary systems in the context of their ability to ensure stability of the national currency and its use in various models of economics is considered. To understand the effectiveness of the monetary system we have analysed central banks activities to ensure their stability in different types of economic systems and using monetary factors for economic growth and social priorities in constant transformation of society.

Keywords: monetary system, the model of economic development, stability, efficiency, money.

УДК 331.52

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Г.А. Лех¹, Л.В. Рібун²

Визначено пріоритетність розвитку та функціонування ринку праці в Україні. Розглянуто основні тенденції вітчизняного ринку праці стосовно зайнятості та безробіття. Зазначено, що характерною особливістю розвитку вітчизняного ринку праці є його нестабільність та значна тінізація. На основі аналізу визначено вплив міграції робочої сили та політичної ситуації у країні на розвиток ринку праці в Україні. Запропоновано заходи щодо реформування вітчизняного ринку праці.

Ключові слова: ринок праці, зайнятість, безробіття, тіньова зайнятість, трудова міграція населення.

Зміни, що виникають у процесі глобалізації економічного розвитку держав, безпосередньо впливають на всі сфери та діяльності суспільного життя, і передусім на зайнятість і ринок праці. Україна не є першою країною, яка відчула проблему безробіття. Багато країн вирішували проблеми зайнятості. Саме такі аспекти виділяються у програмах розвитку національних економік, займають центральні місця у передвиборчих програмах політичних партій. Нові робочі місця загалом світі динамічно створюються в різних сферах підприємницької діяльності і зокрема у сфері дрібного бізнесу, адже в його розвитку міститься великий потенціал.

Власне ринок праці є найбільш динамічним елементом сучасної економіки з огляду вирішення низки соціально-економічних проблем, а саме підвищення рівня зайнятості, добробуту населення та подолання бідності. Загалом, розмежовуючи працю людей відповідно до потреб суспільства, ринок праці охоплює всі галузі економіки, види діяльності, форми власності, а співвідношення між попитом та пропозицією на ньому загалом визначає стабільність економічного розвитку конкретної держави. Очевидно, що за таких умов, важливого значення набуває питання всебічного дослідження основних тенденцій формування та розвитку ринку праці в Україні.

Теоретико-методологічні та прикладні аспекти ринку праці досліджували багато вчених. Зокрема, вагомий внесок у дослідження сутності, особливостей формування та перспектив розвитку ринку праці в Україні здійснили вітчизняні вчені-економісти О. Амосов, С. Бандур, Д. Богиня, В. Геєць, О. Герасименко, І. Гнибіденко, О. Грیشнова, В. Гриньова, Г. Завіновська, Е. Лібанова, Г. Мімандусова, С. Мочерний, В. Онікієнко, М. Руженський, М. Синюченко, А. Чухно та ін. У сучасній економічній літературі через призму зайнятості в малому бізнесі аналізують поведінку домогосподарств такі вчені-економісти: О. Барановський, Ю. Єхануров, І. Жилієв, А. Кисельов, Т. Ковальчук, В. Круглов, О. Попов, С. Реверчук, О. Титаренко та ін. Протягом останніх років в Україні було опубліковано низку робіт, в яких проаналізовано конкретні проблеми розвитку ринку праці, а саме: історичні аспекти формування національного підприємництва (С. Злупко, О. Кузьмін), особливості становлення та розвитку малих під-

¹ доц. Г.А. Лех, канд. екон. наук – НЛТУ України, м. Львів;

² доц. Л.В. Рібун, канд. екон. наук – НЛТУ України, м. Львів

приємств в Україні (Н. Беренда, В. Бородюк, О. Дивесв-Кириленко, М. Долішній, Н. Лесик, С. Реверчук) тощо. Однак деякі питання зазначеної проблеми залишаються не вирішеними і потребують детальнішого вивчення та аналізу. Зокрема, не вирішеними та дискусійними залишаються питання визначення основних чинників формування та розвитку вітчизняного ринку праці.

Мета дослідження – комплексний аналіз основних тенденцій розвитку вітчизняного ринку праці з урахуванням специфіки окремих чинників його формування.

Як відомо, в загальній системі регуляторів соціально-економічного розвитку держави важливе місце належить ринку праці. Власне через ринок праці взаємодіють демографічний розвиток, міграційна ситуація, ситуація у сфері доходів та заробітної плати зі загальною економічною динамікою, сукупними попитом та пропозицією, структурою економіки, інвестиційними, монетарними процесами, зовнішньоторговельною ситуацією.

В Україні сьогодні пріоритетність розвитку ринку праці є надзвичайно актуальною з огляду вирішення низки соціально-економічних проблем, які виникли внаслідок анексії Криму та окупації частини Луганської і Донецької обл., та наявність яких заважає ефективному розвитку країни загалом.

Аналіз ситуації, що склалася на сучасному ринку праці України, свідчить, що у 2014 р. чисельність зайнятого населення скоротилася порівняннi з 2013 р. на 1240,9 тис. осіб (6,4 %), а чисельність безробітних перевищила 1,8 млн осіб. При цьому, із зазначеної чисельності безробітних тільки частина отримала допомогу з безробіття (за даними Державної служби статистики України, станом на 01.01.2015 р. кількість зареєстрованих безробітних становила 512,2 тис. осіб, з них 408,4 тис. осіб (79,7 %) отримали допомогу з безробіття, середній розмір допомоги – 1232 грн за місяць) [1].

Загалом, рівень зайнятості населення України у 2014 р. становив 56,6 %, зокрема у міських поселеннях – 56,9 %, у сільській місцевості – 55,9 %. При цьому, рівень зайнятості серед чоловіків був вищий, ніж серед жінок (відповідно 69,3 та 56,1 %) [2]. Серед видів економічної діяльності зайнятість населення України була найбільш представлена в гуртовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів та мотоциклів – 3965,7 тис. осіб (21,9 %), у сільському, лісовому та рибному господарстві – 3091,4 тис. осіб (17,1 %), а також у промисловості – 2898,2 тис. осіб (16,0 %). Найвищий рівень зайнятості спостерігався у Києві та Одеській обл. (по 6,7 %) [3].

Загальний рівень безробіття в Україні у 2014 р. становив 9,3 % економічно активного населення віком від 15 до 70 років. За даними Міжнародної організації праці (МОП), рівень безробіття серед чоловіків був вищий, ніж серед жінок (відповідно 10,8 та 7,5 %). Дещо вищий рівень безробіття спостерігався також у сільській місцевості (9,5 %) порівняно з міськими поселеннями (9,2 %). За регіонами ж максимальне значення рівня безробіття населення зазначеної вікової групи (за методологією МОП) спостерігалось у Житомирській та Полтавській обл. (по 11,5 %). Основними причинами незайнятості населення України було звільнення за власним бажанням (36,4 %), вивільнення з економічних причин (31,6 %), непрацевлаштування після закінчення загальноосвітніх та вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації (17,3 %) [4].

Варто зазначити, що серед безробітних в Україні переважають молоді люди віком від 15 до 24 років (у 2014 р. частка молоді у середньому за період, у % до кількості економічно активного населення відповідної вікової групи становила 23,1 %) [4]. Це зумовлено, насамперед, наявністю дисбалансу між попитом на робочу силу з боку роботодавців та пропозицією, представленою фахівцями, що виходять із професійно-технічних та вищих навчальних закладів, низькою мотивацією праці таких осіб, недостатньою конкурентоспроможністю на ринку праці через відсутність потрібних навичок тощо [5]. Вже сьогодні на вітчизняному ринку праці незадоволеним залишається попит на газоелектрозварників, технологів, механіків, будівельників, водночас безпрацевлаштування залишаються молоді фахівці таких професій, що є надлишковими на ринку праці: економісти, юристи, оператори комп'ютерного набору, педагоги, психологи.

Характерною особливістю розвитку вітчизняного ринку праці також є його нестабільність та значна тінізація. За оцінками МОП, рівень тіньової (неформальної) зайнятості в Україні становить близько 9 %. За даними ж експертів Інституту економіки і прогнозування, частка працюючих в "тіні" становить 16,61 % від усіх працюючих [6]. Високий рівень тіньової зайнятості в Україні можна пояснити низкою причин. Однією з основних причин поширення тіньової зайнятості серед населення України є проблема бідності. В економічній практиці вважається, що до бідних належать сім'ї, в яких основною статтею витрат, значення якої у кілька разів перевищує всі інші, є витрати на придбання продуктів харчування. В Україні, за даними вибіркового дослідження, на цю статтю витрат припадає майже 60 % сімейних доходів, тоді як у країнах Європейського Союзу цей показник не перевищує 15-25 %. При цьому основними продуктами харчування в Україні залишаються молоко і молочні продукти, овочі, хліб та хлібобулочні вироби.

Щоб вижити у сучасних умовах, домашні господарства змушені вдаватися до пошуку додаткових джерел заробітку, якими нерідко стають доходи в тіньовій економіці. Зазвичай, джерелами тіньових доходів є приватна власність, нагромаджений капітал, особисте селянське господарство, індивідуальна та сімейна зайнятість, виробничо-побутові послуги домашнім господарствам, неофіційна та неформальна зайнятість у торгівлі та сфері послуг, а також причетність зайнятих і працевлаштуваного населення до джерел доходів від інших видів тіньової діяльності майже у всіх галузях економіки та особливо у сфері обігу. Окрім цього, абсолютна більшість селянських господарств, що мають товарний характер, виробляє сільськогосподарську продукцію, яка значною мірою потрапляє в руки комерсантів, що розраховуються з населенням готівкою, до того ж за цінами, нижчими від ринкових, і не сплачують податки. У цій ситуації вкрай важливим, якщо не головним, є відновлення повномасштабної заготівлі сільськогосподарської продукції, її легалізація, тобто перехід до укладання контрактів між заготівельниками, організаціями і селянами. За наявності офіційної угоди, обов'язковими стають податкові надходження, у населення з'являються власні фінансові джерела нагромадження, що в своєю чергою, стають основою розгортання подальшої сімейної господарської діяльності. Іншою причиною поширення тіньової зайнятості є прагнення роботодавців знизити витрати та "сховати"

доходи від оподаткування. Зокрема, на легальних підприємствах "чесно" зароблену платню виплачують працівникам з порушенням чинного порядку оплати праці. Так, фактично виплачені зарплата, премії, допомоги тощо значно перевищують офіційно зафіксовані у бухгалтерських документах суми.

З метою ухилення від оподаткування створюють й нелегальні (незаєєстровані) підприємства, фірми, цехи тощо, які не проходять державної і податкової реєстрації, продукція і фінансові потоки яких не обліковуються, а доходи працівникам виплачуються, обминаючи встановлений порядок касового обслуговування.

За деякими оцінками, сьогодні в тіні перебуває близько половини українських зарплат, через що, за даними ДФС, Україна щорічно втрачає приблизно 10 млрд грн податків [7]. На думку експертів, виплата заробітної плати "в конвертах" здійснюється, як правило, на малих і середніх підприємствах через високі нарахування на Фонд оплати праці. На великих же підприємствах ухиляються від соціальних відрахувань через страхові компанії. Загалом, за підрахунками профспілок, сьогодні обсяг тіньової зарплати в Україні становить орієнтовано 200 млрд грн [6].

Загалом, відповідно до статистичних даних, упродовж останніх років у структурі тіньової (неформальної) зайнятості переважає частка молоді віком від 15 до 24 років (33,2 %) та осіб старшого віку 60-70 років (41,1 %) [8]. Зазначені категорії населення найбільш вразливі та соціально незахищені в сучасних умовах господарювання.

У більшості випадків молодіжний характер неформальної зайнятості проявляється у додатковому заробітку під час здобуття освіти. Причому, чим нижчий рівень освіти – тим вищий рівень неформальної зайнятості. Найчастіше молодь залучається на низькооплачувані роботи, які не вимагають кваліфікації, навичок та відповідного досвіду роботи. Як правило, це робота в магазинах, супермаркетах, місцях громадського харчування. Поширення неформальної зайнятості серед осіб пенсійного віку насамперед спричинене низьким рівнем пенсійного забезпечення, що спонукає їх до пошуку неформальних джерел отримання додаткових засобів існування.

Власне така ситуація на ринку праці свідчить про те, що потрібно вживати заходів щодо забезпечення людей робочими місцями. Проте швидкого вирішення цієї проблеми чекати нема звідки, а тому одним із варіантів є реформування системи сімейного бізнесу загалом, зокрема і створення нових його видів. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми може бути "надомний" бізнес, для формування якого існують всі передумови. Безумовно, є види діяльності, які можна виконувати тільки вдома, але і є такі, де робота тільки частково виконується вдома, але вона є основною. Тут доцільно згадати досвід організації роботи у високотехнологічних фірмах Сіліконової долини, а також досвід великого мультиплікатора Уолта Діснея, який починав знімати хвилинні ролики в своєму гаражі, а перший автомобіль Форда збирався також в домашніх умовах Фордом та його знайомими, а власник комп'ютерної системи "Майкрософт" Білл Гейтс взагалі започаткував свій шлях до створення могутньої компанії за монітором власного і далеко не найкращого комп'ютера.

Науково-технічний прогрес дав змогу розширити організацію домашньої роботи. Якщо проаналізувати потенціал "надомного" бізнесу, то можна виділити понад 200 різноманітних видів діяльності, більшість з яких є загальновідомими, це: побутове обслуговування, різноманітні види ремесел, художні послуги, ділові послуги, а також новітній винахід людства – комп'ютер. Власне, він дає змогу розвивати сферу домашнього бізнесу, збільшувати сімейну зайнятість. При його допомозі вдома можуть працювати бухгалтери, дизайнери, інженери, конструктори, наукові працівники. Саме комп'ютер дав змогу заробляти додаткові доходи, а також залучати людей до самостійного бізнесу.

Найбільш прийнятними для сімейної зайнятості є роботи, які виконуються індивідуально (наприклад, підготовка звітів, пропозицій, певні дослідження). Високий рівень освіти жінок, їхня комп'ютерна грамотність створюють умови для застосування такої зайнятості в період, коли потрібно поєднати професійну зайнятість із вихованням дітей. Для таких жінок ця робота може бути з повною або частковою зайнятістю, з нормованим робочим днем або вільним графіком. [9]. Отже, "надомний" бізнес є однією з альтернативних форм зайнятості населення.

Величезний вплив на розвиток ринку праці в Україні здійснює й міграція робочої сили та політична ситуація в країні. Через анексію Криму і події на Сході України вітчизняний ринок праці зазнав значних втрат. Так, локальні підприємства та регіональні офіси підприємств на окупованих територіях зазнали серйозної руйнації, що призвело до скорочення персоналу (або ж навіть до закриття підприємств), а також міграції населення з нестабільних регіонів. Своєю чергою, внутрішня міграція з окупованих територій спричинила додаткове навантаження на ринок праці центральних та західних регіонів України, і таким чином вплинула на загальний рівень безробіття в країні [10, с. 167].

Розвиток ринку праці в Україні залежить також від особливостей зовнішньої трудової міграції. В Україні точної інформації стосовно чисельності зовнішніх трудових мігрантів немає. За різними оцінками, за кордоном перебуває від 3 до 7 млн українських трудових мігрантів. Багато громадян України працюють у Польщі, Італії, Португалії, Греції, Росії та Білорусії. Основною причиною, яка спонукає людей залишати власні домівки та вирушати на пошуки кращої долі за кордон, є різниця в рівнях життя та економічних можливостях у різних регіонах світу, зокрема між промислово розвиненими державами і країнами, що розвиваються. Протягом останніх десятиріч ця різниця невпинно зростала, визначаючи відносно благополуччя одних та вражаючу бідність інших. Так, наприклад для порівняння, мінімальна заробітна плата серед країн Європейського Союзу найвища у Люксембурзі – 1923 євро, а найнижча у Болгарії – 184 євро [11]. В Україні розмір мінімальної заробітної плати становить трохи більше 50 євро (з 01.05.2016-30.11.2016 рр. розмір мінімальної заробітної плати становить 1450 грн).

Загалом, аналіз сучасної моделі розвитку вітчизняного ринку праці показує, що вона є досить парадоксальною та характеризується суперечностями, що перешкоджають його ефективній інтеграції у глобальний простір. Стан ринку праці і тенденція до зменшення числа зайнятих свідчать про потребу прийняття термінових і радикальних заходів для вирішення проблеми зайнятості і ство-

рення робочих місць. Проте на сьогодні відсутня оцінка перспективного стану зайнятості, немає стратегії вирішення цього питання. Служби зайнятості не в змозі вирішити цю проблему. Існуюча система допомоги безробітним не відповідає ситуації, яка склалася, а потребує докорінного реформування. Зокрема, політика зайнятості та політика оплати праці не скоординовані, державні та ринкові регулятори не взаємодіють, рішення, що ухвалюються, є реакцією на події, а не є проактивними, ринок праці відірваний від ринків житла, кредитів, інвестицій, товарів і послуг, держава контролює прибутковість роботодавців, але не їхні розрахунки із працівниками, законодавство розробляється, але порушується й не дотримується.

Для усунення перешкод ефективної інтеграції вітчизняного ринку праці у глобальний простір, потрібно насамперед здійснити його реформування, шляхом:

- зниження рівня безробіття завдяки створенню нових конкурентоспроможних робочих місць фінансованих з різних джерел;
- вдосконалення системи оплати праці, розширення можливостей отримання населенням "достойних" офіційних основних і додаткових доходів;
- соціальної підтримки окремих груп населення;
- підвищення продуктивності праці завдяки впровадженню інноваційних технологій,
- підвищення якості робочої сили та модернізації робочих місць;
- запровадження досвіду провідних країн світу щодо підвищення рівня соціально-економічного розвитку країни загалом.

Тільки здійснення зазначених заходів у комплексі дасть змогу отримати в довготерміновій перспективі вигоди в розвитку вітчизняного ринку праці.

Література

1. Основні показники ринку праці. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.ukrstat.gov.ua>
2. Рівень зайнятості населення за статтю, віковими групами та місцем проживання. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.ukrstat.gov.ua>
3. Зайняте населення за видами економічної діяльності. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.ukrstat.gov.ua>
4. Рівень безробіття населення (за методологією МОП) за статтю, віковими групами та місцем проживання. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.ukrstat.gov.ua>
5. Балановська Т.І. Ринок праці: реалії та перспективи / Т.І. Балановська, О.П. Гоголя, Н.І. Драгнева. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/.../17.pdf>
6. Тіньова економіка в Україні: причини та шляхи подолання. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://icps.com.ua/pub/files/118/70/pdf>
7. Искусство жить в тени. Украинской экономике поможет не правительство, а схемы уклонения от уплаты налогов. [Электронный ресурс]. – Доступный с <https://blog.liga.net/user/abakunec/article/6151.aspx>
8. Економічна активність населення України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://www.ukrstat.gov.ua>
9. Аксьонова С. Форми зайнятості жінок і материнство / С. Аксьонова // Україна: аспекти праці. наук.-екон. та сусп.-політ. журнал. – 2007. – № 6. – С. 3-9.
10. Вороніна А.В. Проблеми та перспективи розвитку ринку праці в Україні / А.В. Вороніна, К.М. Ніколаєва // Молодий вчений : зб. наук. праць. – 2015. – № 2(17). – С. 167-170.
11. Які мінімальні зарплати отримують у Євросоюзі. [Електронний ресурс]. – Доступний з <https://tsn.ua/groshi/yaki-minimalni-zarplati-otrimuyut-u-yevrosoyuzi-412012.html>

Надійшла до редакції 27.09.2016 р.

Лех Г.А., Рибун Л.В. Тенденции развития отечественного рынка труда

Определена приоритетность развития и функционирования рынка труда в Украине. Рассмотрены основные тенденции отечественного рынка труда относительно занятости и безработицы. Отмечено, что характерной особенностью развития отечественного рынка труда является его нестабильность и значительная теневизация. На основе анализа определено влияние миграции рабочей силы и напряженной политической ситуации в стране на развитие рынка труда в Украине. Предложены меры по реформированию отечественного рынка труда.

Ключевые слова: рынок труда, занятость, безработица, тневая (неформальная) занятость, трудовая миграция населения.

Leh H.A., Ribun L.V. Main Development Trends of Domestic Labour Market

Priority development and functioning of the labour market in Ukraine are defined. The main trend of the domestic labour market in the context of employment and unemployment is studied. It is noted that a characteristic feature of the domestic labour market is its volatility and significant shadowing. Based on the analysis of the influence of labour migration and the tense political situation in the country on the development of the labour market in Ukraine are specified. The measures to reform the domestic labour market changes in the conditions are proposed.

Keywords: labour market, employment, unemployment, the shadow (informal) employment, labour migration.

УДК 336.71

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Б.І. Пшик¹

Розглянуто сутність, функції, принципи фінансового регулювання інноваційної діяльності. Визначено, що під фінансовим регулюванням інноваційної діяльності треба розуміти форму впливу держави на економічних суб'єктів з метою активізації інноваційної діяльності, підвищення їх зацікавленості до участі у фінансовому забезпеченні інноваційних проєктів та використання інновацій як фактора конкурентної переваги або засобу запобігання чи мінімізації наслідків деструктивних явищ, що існують в економічній системі країни. Запропоновано авторську класифікацію важелів та охарактеризовано методологічну основу дослідження фінансового регулювання інноваційних процесів, яка ґрунтується на принципах системного підходу. Наголошено на цільовій спрямованості досліджень, яку окреслює сукупність функцій управління інноваційним розвитком держави, що реалізуються на основі застосування важелів фінансового регулювання.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційні процеси, фінансове регулювання.

Постановка проблеми. Проблеми активізації інноваційної діяльності є особливо актуальними для проведення економічних реформ у країні в сучасних умовах. Стає дедалі очевиднішим, що тільки на цьому шляху національна економіка може зайняти належне місце у світовому ринковому середовищі. Адже рівень і динаміка розвитку інноваційних процесів є визначальним показником економічного стану країни, здатності суспільства до реальних ринкових перетворень завдяки створенню, впровадженню, поширенню та практичному вико-

¹ проф. Б.І. Пшик, д-р екон. наук – Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ "Університет банківської справи"